

7102-2-11

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Naktuinbouw
De heer mr. R.G.J. Broenink
Postbus 40
2370 AA ROELOFARENDSEVEEN

Directie Financien
Economische Zaken

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr.

0000001858272854000

T 070 370 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.njksverheid.nl/inv

Behandeld door

mr. G.J. Koevoets

T 070 370 7369

g.j.koevoets@mininv.nl

Ons kenmerk

FEZ / 44479628

Uw kenmerk

Bijlage(n) 2x

- Protocol
- Beleidslijn

- 08 MAART 2024 -

Datum
Betreft Accountantsprotocol Stichting Naktuinbouw

Geachte heer Broenink, beste Remy,

Hierbij treft u aan een geactualiseerd accountantsprotocol van Stichting Naktuinbouw. In goed overleg met uw collega mevrouw H. Stavleu en de externe accountant is deze totstandgekomen. De resultaten van de review van de accountantscontrole door Auditdienst Rijk zijn ook in het protocol verwerkt, net als de verantwoording van rijksbijdragen (bijlage 1) in plaats van subsidies. Tot slot is een beleidslijn rijksbijdragen bijgevoegd. Ik verzoek u beide documenten door te sturen naar de accountant die is belast met de controle van uw jaarrekening.

De Minister van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit,
namens deze:

Petra de Kam
plaatsvervangend secretaris-generaal

Accountantsprotocol Stichting Naktuinbouw

**Versie 2024, geldend vanaf het verslagjaar 2024
Vaststelling d.d. 4 maart 2024**

1 Uitgangspunten

1.1 Doelstelling accountantsprotocol

De Kaderwet zelfstandige bestuursorganen (ZBO) biedt op hoofdlijnen een kader voor het accountantsonderzoek. Dit accountantsprotocol van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de controle, de daarvoor geldende normstellingen en de te hanteren materialiteit.

Het accountantsprotocol bevat geen uitwerking van controle-technische zaken, die vanuit het vakgebied van de accountant worden geacht bekend te zijn.

Dit accountantsprotocol treedt in werking met ingang van verslagjaar 2024¹ en zal gelden voor de volgende verslagjaren.

Het accountantsprotocol is opgesteld naar analogie van de door de NBA uitgegeven 'Schrijfwijzer Accountantsprotocollen' van september 2017. De daarin opgenomen uitgangspunten zijn specifiek gemaakt voor de situatie van Stichting Naktuinbouw.

1.2 Inkadering accountantsprotocol

De Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, artikel 35, tweede lid, schrijft voor dat Stichting Naktuinbouw het financieel verslag laat controleren door een accountant.

De accountant geeft bij het financieel verslag een controleverklaring af. Naast de getrouwheid van het financieel verslag heeft de verklaring mede betrekking op de financiële rechtmatigheid.

In het "Gemeenschappelijk normenkader voor financieel beheer, verantwoording en intern toezicht" en de handreiking 'Sturing Semipublieke Sector' van het ministerie van Financiën is een aantal uitgangspunten opgenomen (zie: [Bestuurlijke regels | Ministerie van Financiën - Rijksoverheid \(rijksfinancien.nl\)](#)). Deze vormen de basis voor de inrichting van het risicomanagement- en controlesysteem.

Op basis van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT) wordt de accountant gevraagd om specifiek aandacht te geven aan de verantwoording van bezoldiging van topfunctionarissen in het financieel verslag. Voor dit onderdeel gelden specifieke criteria,

vastgelegd in de meest recente Regeling controleprotocol WNT.

1.3 Belangrijke definities en begrippen

- *Accountant*: De door de Naktuinbouw aangewezen accountant als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.
- *Verantwoordelijkheden*: de verantwoordelijkheden van het bestuur en de directeur van Naktuinbouw beschreven in de meest recente versie van de statuten van Naktuinbouw .
- *Object van de controle*: het financieel jaarverslag.
- *Controleverklaring*: een schriftelijke verklaring van de accountant inhoudende een oordeel omtrent de getrouwheid van het financieel verslag, inclusief een oordeel over de financiële rechtmatigheid.
- *Financiële rechtmatigheid*: een financiële transactie is in overeenstemming met de van toepassing zijnde wet- en regelgeving (zie paragraaf 1.5)
- *Rapport van feitelijke bevindingen*: een rapport van de accountant waarin de eventuele bevindingen uit het onderzoek naar getrouwheid en financiële rechtmatigheid van het financieel jaarverslag worden vermeld; dit rapport is uitsluitend bedoeld om deze bevindingen toe te lichten, zonder daar een zekerheidsoordeel over te geven
- *Accountantsverslag*: een document met de weergave van de bevindingen van de accountant bij zijn onderzoek naar de getrouwheid en financiële rechtmatigheid van het financieel jaarverslag gericht aan de Naktuinbouw .
- *Jaar t*: Het jaar waarop het financiële stuk van toepassing is.
- *Naktuinbouw* : Stichting Nederlandse Algemene Kwaliteitsdienst Tuinbouw
- *Minister*: De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).
- *Ministerie*: Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- *ADR*: Auditdienst Rijk

¹ Dit geldt niet voor de controle naar de financiële rechtmatigheid van de aanbestedingsregelgeving. Deze controle treedt in werking met ingang van verslagjaar 2025.

1.4 Procedures en termijnen

- a) Naktuinbouw geeft de accountant opdracht tot uitvoeren van een onderzoek naar:
- de getrouwheid en de financiële rechtmatigheid van de in het jaarverslag opgenomen financiële informatie
- b) De accountant rapporteert Naktuinbouw over de uitkomsten van dit onderzoek door middel van:
- een controleverklaring
  - een rapport van feitelijke bevindingen of het accountantsverslag.
- c) Naktuinbouw stuurt het jaarverslag naar LNV, vergezeld van een:
- financieel verslag (inclusief controleverklaring over de getrouwheid en rechtmatigheid);
  - rapport van feitelijke bevindingen of het accountantsverslag
- d) De Auditdienst Rijk (ADR) kan een review uitvoeren op een uitgevoerde accountantscontrole. De accountant verstrekt de ADR desgevraagd alle inlichtingen en bescheiden conform artikel 6.3, vijfde lid van de Comptabiliteitswet 2016.

Zie voor een verdere toelichting op de accountantsproducten hoofdstuk 2 van dit protocol.

1.5 Relevante wet- en regelgeving

1.5.1 Getrouwheid

Het financieel verslag geeft volgens normen die in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd een zodanig inzicht dat een verantwoord oordeel kan worden gevormd omtrent het vermogen en het resultaat, alsmede voor zover de aard van een jaarrekening dat toelaat, omtrent de solvabiliteit en de liquiditeit van de rechtspersoon (artikel 362, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek). Concreet betekent dit dat voldaan wordt aan de verslaggevingsvereisten in Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

De accountant controleert of het financieel verslag van de Naktuinbouw het in artikel 362, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereiste inzicht geeft.

1.5.2 Rechtmatigheid

Voor de controle van het financieel verslag is de volgende wet- en regelgeving van toepassing voor zover deze directe financiële beheershandelingen van Naktuinbouw betreffen of kunnen betreffen:

- Zaaizaad- en plantgoedwet 2005 en onderliggende regelgeving.
- Plantgezondheidswet en onderliggende regelgeving
- Kaderwet Zelfstandig Bestuursorganen;
- Wet Normering Topinkomens en de meest recente versie van Regeling Controleprotocol WNT;
- Indien Naktuinbouw een aanbestedende dienst is volgens artikel 1.1 van de Aanbestedingswet 2012: de Aanbestedingswet 2012, het Aanbestedingsbesluit en de Gids Proportionaliteit;
- Gemeenschappelijk normenkader voor financieel beheer, verantwoording en intern toezicht (bijlage 1 bij brief Minister van Financiën d.d. 27 november 2013).

De controle moet voldoen aan de controlestandaarden die onderdeel zijn van de nadere voorschriften Controle- en overige standaarden (NV COS), zoals die door de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) zijn vastgesteld en aan de aanwijzingen zoals opgenomen in dit accountantsprotocol.

1.6 Verantwoordelijkheden

De Naktuinbouw is primair verantwoordelijk voor de naleving van de geldende wet- en regelgeving (paragraaf 1.5). Naktuinbouw stelt hiertoe een jaarrekening op en geeft de accountant opdracht deze te controleren en hierbij een controleverklaring af te geven.

De accountant is verantwoordelijk voor de planning en uitvoering van de werkzaamheden teneinde op basis van voldoende en geschikte werkzaamheden een deugdelijke grondslag te krijgen voor zijn oordeel.

De verantwoordelijkheid van de accountant voor het uit te voeren onderzoek veronderstelt dat hij toereikende kennis van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving heeft, zodat hij kan toetsen of de relevante bepalingen door Naktuinbouw in acht zijn genomen.

Van de accountant wordt verwacht dat deze streeft naar een efficiënte uitvoering van het onderzoek, in het onderzoek zoveel mogelijk een risico-gerichte aanpak hanteert en daarbij zo mogelijk steunt op de administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB).

1.7 Betrouwbaarheid en materialiteit

Betrouwbaarheid betreft de mate van zekerheid waarmee de accountant zijn werk moet uitvoeren. Materialiteit of tolerantie betreft de vereiste nauwkeurigheid die de accountant hierbij moet hanteren. Dit protocol schrijft geen

toleranties voor wat betreft het getrouwheidsonderzoek door de accountant.

De accountant richt zijn controle naar de financiële rechtmatigheid zodanig in dat hij meteen redelijke mate van zekerheid (betrouwbaarheid van 95%) de uitspraak kan doen dat in het financieel jaarverslag geen onjuistheden voorkomen met een belang dat groter is dan de voorgeschreven toleranties. De tolerantie bij de oordeelsvorming is 2% van de som van de baten (bedrijfsopbrengsten).

Een controleverklaring met een goedkeurende strekking impliceert dat, gegeven eerder genoemde betrouwbaarheid, de maximale afwijking voor wat betreft de financiële rechtmatigheid in het financieel verslag niet groter is dan 2% van de som van de baten. Voor het bepalen van de strekking van de controleverklaring gelden de volgende toleranties voor de financiële rechtmatigheid:

Toleranties	Goedkeurende verklaring	Verklaring met beperking	Verklaring van oordeelonthouding/ Afkeurende verklaring
Fouten in verantwoording en Onzekerheden in de controle	≤2%	>2% - ≤4%	>4%

Rechtmatigheidsfouten (afwijkingen) in de verantwoording

Van een fout (afwijking) in het financieel verslag is sprake indien naar aanleiding van het uitgevoerde onderzoek is gebleken dat een (gedeelte van een) verantwoorde post niet voldoet aan één of meer aspecten van de geldende wet- en regelgeving (rechtmatigheid - paragraaf 1.5). Fouten in het financieel verslag worden in absolute zin opgevat; saldering van fouten is daarom niet toegestaan. Getrouwheidsfouten/onzekerheden in de getrouwheid enerzijds en rechtmatigheidsfouten/onzekerheden in de rechtmatigheid anderzijds worden separaat geëvalueerd.

Onzekerheden in de rechtmatigheidscontrole

Er is sprake van onzekerheden in de controle wanneer de accountant op basis van de beschikbare controle-informatie niet kan vaststellen of een (gedeelte van een) post voldoet aan de eisen in de geldende wet- en regelgeving. Onzekerheden in de controle worden in absolute zin opgevat; saldering van onzekerheden is daarom niet toegestaan.

De accountant kan bij de uitvoering van zijn controle worden geconfronteerd met financiële beheershandelingen waarvan de rechtmatigheid niet eenduidig is vast te stellen. Dit kan het geval zijn bij tegengestelde opvattingen van specialisten onderling. Voorbeelden hiervan zijn staatssteun en

Wet markt en overheid en Europese aanbestedingen. De accountant neemt deze situaties op in zijn accountantsverslag of rapport van feitelijke bevindingen.

Nadere duiding rechtmatigheidskwesties

Zonder een limitatieve opsomming te geven van de wijze waarop rechtmatigheidskwesties gecontroleerd en geëvalueerd moeten worden, zijn hieronder enkele aandachtspunten opgenomen.

Ten aanzien van de wettelijke taken geldt dat onder het rechtmatigheidsbegrip ook valt of de gemaakte kosten inhoudelijk in lijn liggen met de doelstelling van Naktuinbouw. Dit zou kunnen door vanuit de analyse van de kosten op basis van boekingsomschrijvingen meer detailcontroles uit te voeren als basis voor een oordeel over de rechtmatigheid van de kosten.

Verder geldt onderstaande ten aanzien van de Aanbestedingswet 2012 en onderliggende regelgeving:

- Voor aanbestedingen die boven de Europese drempelbedragen vallen, gelden de in dit protocol genoemde toleranties.
- Ten onrechte niet Europees aanbestede opdrachten zijn onrechtmatig tenzij Naktuinbouw gebruik kan maken van een uitzondering uit de Aanbestedingswet. Raamcontracten van onbepaalde tijd zijn onrechtmatig.
- Het niet naleven van de overige normbedragen uit de Gids Proportionaliteit (= voor niet-Europese aanbestedingen) rapporteert de accountant alleen in zijn accountantsverslag of rapport van feitelijke bevindingen wanneer hij constateert dat de aanbestedende dienst deze normen veelvuldig niet naleeft of slecht documenteert en/of motiveert.
- Voor de definiëring van de fout moet in het eerste jaar worden uitgegaan van de volledige contractwaarde. Indien geen contract aanwezig is wordt de fout bepaald door de in dat jaar opgenomen kosten.
- In de jaren na de toerekening van de fout op basis van de contractwaarde hoeft gedurende de looptijd van het contract de fout niet meer te worden betrokken in de foutevaluatie.
- Bij afloop of verlenging van het contract is sprake van een (nieuwe) beheershandeling in het betreffende jaar. Bij het niet (goed) uitvoeren van deze handeling wordt een

mogelijke fout betrokken in de foutevaluatie van het betreffende jaar.

- Als de overeenkomst qua aard en omvang substantieel wijzigt en de aanbestedingsregels naar het oordeel van de accountant niet zijn nageleefd, moet de fout opnieuw worden betrokken in de foutevaluatie. Als de opdracht oorspronkelijk in overeenstemming met de aanbestedingswet is aanbesteed, betreft de accountant het bedrag van de wijziging in het oordeel.
- Bij meerjarige contracten waarvan de omvang niet vaststaat en ook niet kan worden geschat, worden elk jaar de afgeroepen verplichtingen die voortkomen uit deze (raam)contracten als fout aangemerkt. Dit zou zich bij hoge uitzondering voor kunnen doen.

2 Accountantsproducten

2.1 Controleverklaring

De accountantscontrole op het financieel verslag mondt uit in een controleverklaring.

De accountant stelt de controleverklaring op in overeenstemming met de meest recente Handleiding Regelgeving Accountancy, zoals uitgegeven door de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA).

De gevraagde verklaring betreft zowel de getrouwheid als de (financiële) rechtmatigheid. Voorbeeldtekst goedkeurende verklaring: *“Naar ons oordeel geeft het financieel verslag van de Stichting Naktuinbouw een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen op 31 december 20XX en van het resultaat over 20XX. Voorts zijn wij van oordeel dat de in dit financieel verslag verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 20XX in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt*

in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de relevante wet- en regelgeving zoals vermeld in “accountantsprotocol Stichting Naktuinbouw ”

2.2 Rapport van feitelijke bevindingen of accountantsverslag

De accountant rapporteert over zijn bevindingen uit het onderzoek naar de getrouwheid en financiële rechtmatigheid van het financieel jaarverslag in een rapport van feitelijke bevindingen of in het accountantsverslag.

Het accountantsverslag is primair bedoeld voor de Naktuinbouw. Indien Naktuinbouw en de accountant instemmen met het verstrekken van het accountantsverslag en het accountantsverslag alle onderdelen bevat zoals hieronder genoemd, kan het accountantsverslag in de plaats komen van het rapport van feitelijke bevindingen.

Voor het rapport van feitelijke bevindingen dan wel het accountantsverslag geldt:

- De accountant beschrijft per onderwerp tot welke bevindingen dit heeft geleid. Voor zover de accountant bij het onderzoek heeft vastgesteld dat verplichtingen niet zijn nageleefd, maakt de accountant daarvan melding.
- Indien onderwerpen niet van toepassing zijn dient de accountant dit gemotiveerd aan te geven.
- Voor onderwerpen waarbij de accountant geen afwijkingen constateert, kan de accountant volstaan met het bevestigen dat voor deze onderwerpen geen afwijkingen zijn geconstateerd.

De werkzaamheden waarover de accountant zijn bevindingen rapporteert, zijn:

- Stel vast dat de aanbestedingen voldoen aan de aanbestedingswet- en regelgeving zoals benoemd in hoofdstuk 4 van dit protocol;
- Stel vast dat de topinkomens voldoen aan de Wet Normering Topinkomens zoals benoemd in de meest recente Regeling Controleprotocol WNT;
- Stel vast dat is voldaan aan de in hoofdstuk 4 genoemde artikelen uit de Zaaizaad- en Plantgoedwet 2005 en Plantgezondheidswet en onderliggende regelgeving; Stel vast dat is voldaan aan de in hoofdstuk 4 van dit protocol genoemde artikelen uit de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen;
- Stel vast dat de door Naktuinbouw opgestelde notitie ‘transparantie van tarief’ is gebruikt en toetst of de tarieven tot stand zijn genomen conform de wijze zoals beschreven in de genoemde notitie.
- Geef een toelichting op fouten en onzekerheden die wel zijn geconstateerd maar niet zijn gecorrigeerd (en niet zodanig waren dat deze invloed hadden op de aard van de controleverklaring).

De accountant stelt het rapport van feitelijke bevindingen op in overeenstemming met de meest recente Handleiding Regelgeving Accountancy (HRA), zoals uitgegeven door de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA).

3. Ondertekening

Deze regeling wordt aangehaald als:

“Accountantsprotocol Stichting Naktuinbouw”

4. Relatie regelgeving en accountantswerkzaamheden

Wet- en regelgeving	Artikel	Strekking	Getrouw- heid	Recht- matigheid
Wet Normering Topinkomens		De accountant stelt vast of de opgave op grond van de WNT juist en volledig is. Hierbij hanteert de accountant ook de Regeling Controleprotocol WNT 2021 . Bij wijziging van deze regelgeving, is de meest recente versie van kracht.	X	
Zaaizaad- en plantgoedwet 2005; Plantgezondheidswet Regeling tarieven Plantgezondheidswet	21;23 21 Hoofdstuk 5	<p>Tot stand komen van de tarieven: De accountant rapporteert in het accountantsverslag (van het te controleren boekjaar voor de jaarrekening) over het proces dat ten grondslag ligt aan het tot stand komen van de tarieven die gelden voor het jaar opvolgend aan het te controleren boekjaar. In het accountantsverslag rapporteert de accountant over het onderzoek naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de berekening van de tarieven. Daarbij worden in ieder geval de uitgangspunten ten aanzien van winstopslagen of toeslagen voor risico's benoemd. - De wijze waarop de uitgangspunten rekenkundig zijn doorgerekend in de tarieven en welke eventuele wijzigingen er in deze berekeningswijze zijn ten opzichte van vorig jaar. - Met welke onderliggende bronnen de gebruikte gegevens voor de berekening aansluiten. - Welke uitgangspunten consistent zijn ten opzichte van eerdere jaren en welke uitgangspunten zijn gewijzigd. - Welke taken en activiteiten consistent zijn betrokken ten opzichte van eerdere jaren en welke wijzigingen daarin eventueel hebben plaatsgevonden - De besluitvorming over de tarieven (van berekende tarieven naar vastgestelde tarieven). <p>Toepassen van de tarieven: De accountant controleert in het te controleren boekjaar van de jaarrekening of de door het ministerie goedgekeurde of vastgestelde tarieven overeenkomen met de gefactureerde tarieven. De accountant controleert dat voor de tarieven die zijn gefactureerd in het boekjaar dat onderwerp is van de controle-opdracht. De accountant zal daarover in het accountantsverslag rapporteren.</p>		X

		<p>De accountant gaat na dat Naktuinbouw een financiële administratie heeft die zodanig transparant is dat daaruit het onderscheid tussen de wettelijke taken en de overige taken en werkzaamheden blijkt.</p> <p>Daartoe stelt de accountant vast dat de winst- en verliesrekening publiek privaat (zoals opgenomen in het te controleren jaarverslag) qua totale realisatie aansluit op de financiële administratie. Daarnaast stelt de accountant vast dat de winst- en verliesrekening publiek privaat aansluit op een sub-administratie.</p> <p>Tot slot rapporteert de accountant in het accountantsverslag over het onderzoek naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Welke opbrengsten op basis van de subadministratie onder de 'private activiteiten' zijn gepresenteerd; • Welke taken en activiteiten die hebben geleid tot die opbrengsten consistent zijn betrokken ten opzichte van eerdere jaren en welke wijzigingen daarin eventueel hebben plaatsgevonden; • Welke uitgangspunten zijn gehanteerd om de kosten toe te rekenen aan de publieke en private activiteiten; • Welke uitgangspunten consistent zijn ten opzichte van eerdere jaren en welke uitgangspunten zijn gewijzigd 		
Kaderwet zelfstandige bestuursorganen	Art 19, derde lid, 33, 35, 38, 41.	<p>De accountant stelt vast dat is voldaan aan de gestelde regels ter zake van de informatiebeveiliging, het (beleidsmatig) jaarverslag en de jaarrekening en vormen van reserves.</p> <p>De accountant rapporteert over het algemene beleid van informatiebeveiliging binnen Naktuinbouw en alleen over opzet en bestaan van de general IT controles van de applicaties die in de scope zijn voor de jaarrekeningcontrole.</p> <p>De accountant gaat na dat Naktuinbouw een financiële administratie heeft die zodanig transparant is dat daaruit het onderscheid tussen de wettelijke taken en de overige taken en werkzaamheden blijkt.</p> <p>Daartoe stelt de accountant vast dat de winst- en verliesrekening publiek privaat (zoals opgenomen in het te controleren jaarverslag) qua totale realisatie aansluit op de financiële administratie. Daarnaast stelt de accountant vast dat de winst- en verliesrekening publiek privaat aansluit op een sub-administratie.</p> <p>Tot slot rapporteert de accountant in het accountantsverslag over het onderzoek naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Welke opbrengsten op basis van de subadministratie onder de 'private activiteiten' zijn gepresenteerd; • Welke taken en activiteiten die hebben geleid tot die opbrengsten consistent zijn betrokken ten 		X

		<p>opzichte van eerdere jaren en welke wijzigingen daarin eventueel hebben plaatsgevonden;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Welke uitgangspunten zijn gehanteerd om de kosten toe te rekenen aan de publieke en private activiteiten; • Welke uitgangspunten consistent zijn ten opzichte van eerdere jaren en welke uitgangspunten zijn gewijzigd. 		
Aanbestedingswet 2012: de Aanbestedingswet 2012, het Aanbestedingsbesluit en de Gids Proportionaliteit;	1.1	De accountant stelt vast dat de geldende wet- en regelgeving is vertaald naar inkoop- en aanbestedingsprocedures en dat er een adequaat systeem van interne beheersing is dat waarborgt dat de procedures ook daadwerkelijk worden nageleefd. De accountant gaat na of bij in het controlejaar aangevane verplichtingen de Europese aanbesteding heeft plaatsgevonden.		X

Bijlage 1

Rijksbijdrage Naktuinbouw

Uitgangspunten

Doelstelling en inkadering accountantsprotocol

Dit accountantsprotocol (controleprotocol) van het ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de controle ten aanzien van de aan Naktuinbouw verleende bijdragen voor wettelijke taken. Het betreft zowel de jaarlijkse (eenjarige) bijdrage als de meerjarige bijdrage(n) voor projecten of bepaalde activiteiten. In de rest van het protocol wordt de term 'verplichting' gebruikt.

Dit protocol is een aanvulling op het "Accountantsprotocol Stichting Naktuinbouw" en dient in samenhang gelezen te worden. Beide protocollen zijn gelijktijdig van toepassing.

Belangrijke definities en begrippen

- Meerjarige verplichting: een verplichting met een looptijd langer dan één jaar
- Verantwoordingsoverzicht meerjarige verplichtingen: een tabel met daarin per meerjarige verplichting in ieder geval vermeld de door LNV toegekende bijdrage, de realisatie (gemaakte kosten) tot en met het vorige verslagjaar, de stand van het nog beschikbare bedrag eind van het vorige verslagjaar, de realisatie tot en met het vorige verslagjaar, de realisatie in het verslagjaar, de realisatie tot en met het verslagjaar en het nog beschikbare bedrag per ultimo verslagjaar (nog te realiseren bedrag = totaalverplichting -/- realisatie ultimo verslagjaar).
- Specificatie jaarlijkse (eenjarige) verplichting: een specificatie van de onderdelen waaruit de jaarlijkse verplichting is opgebouwd met per onderdeel de realisatie.
- De totale rijksbijdrage: de gerealiseerde kosten op de jaarlijkse (eenjarige) verplichting plus de in het verslagjaar gerealiseerde kosten op de meerjarige verplichtingen.
- Jaarlijkse verantwoording: specificatie jaarlijkse (eenjarige) verplichting én verantwoordingsoverzicht meerjarige verplichtingen, zoals opgenomen in de jaarrekening.

Relatie controleverklaring en basis voor vaststelling

Voor de vaststelling van de jaarlijkse (eenjarige) verplichting wordt gebruikgemaakt van de jaarlijkse verantwoording met de bijbehorende controleverklaring (zie verder bij 'accountantsproducten'). Voor de vaststelling van de meerjarige verplichting is het uitgangspunt dat gebruik wordt gemaakt van het verantwoordingsoverzicht en de jaarlijkse controleverklaringen die gedurende de looptijd zijn verstrekt.

Het is daarom geen vereiste om een controleverklaring over het gehele programma (*meerjarige* verplichting) aan het einde van de looptijd bij het verzoek tot vaststelling te voegen.

Onderzoeksaanpak

Relevante wet- en regelgeving

Voor de controle op de verantwoording van de verplichtingen aan LNV geldt dezelfde wet- en regelgeving als vermeld in het "Accountantsprotocol Stichting Naktuinbouw". Daarnaast zijn de voorwaarden en verplichtingen van toepassing waarvan in de (bijlagen bij) de beschikking tot de rijksbijdrage (of wijzigingen daarin) is aangegeven dat die tot het toetsingskader voor de accountant behoren; dit betreft de voorwaarden die betrekking hebben op de door de accountant te controleren financiële rechtmatigheid.

Reikwijdte onderzoek

De volgende werkzaamheden worden in ieder geval van de accountant verwacht ten aanzien van de financiële rechtmatigheid:

- De accountant dient alle (meerjarige en eenjarige) verplichtingen die in het verantwoordingsoverzicht zijn opgenomen in zijn controlewerkzaamheden te betrekken. De accountant beoordeelt daartoe voor elke verplichting of er sprake is van risico's. De uitkomst van de risicoanalyse is richtinggevend voor de verdere controlewerkzaamheden.
- De accountant sluit de verantwoording aan op de financiële administratie en bij meerjarige verplichtingen op de verantwoording van het vorige jaar.
- Bij het uitvoeren van deelwaarnemingen betreft de accountant in ieder geval de eenjarige verplichting, indien deze meer bedraagt dan € 25.000.
- Bij het uitvoeren van deelwaarnemingen houdt de accountant rekening met de spreiding over de meerjarige verplichtingen, zodat van alle meerjarige verplichtingen een of meerdere uitgaven gedurende de looptijd gecontroleerd worden. De accountant voert in ieder geval een deelwaarneming uit indien de realisatie in het verantwoordingsjaar van een meerjarige verplichting meer dan € 125.000 bedraagt. Dit geldt ook als op basis van de risicoanalyse geen aanleiding bestaat om bepaalde controlewerkzaamheden dat jaar uit te voeren.
De spreiding van deelwaarnemingen over alle meerjarige verplichtingen is van belang voor de representativiteit van de werkzaamheden van de accountant, maar niet bedoeld om tot een oordeel te komen of zekerheid te verstrekken over de afzonderlijke meerjarige verplichtingen.

Betrouwbaarheid en materialiteit

De materialiteit betreffende de financiële rechtmatigheid genoemd in het "Accountantsprotocol Stichting Naktuinbouw" geldt voor de totale verantwoordingsinformatie (dus niet alleen de bijdragen vanuit LNV). Een controleverklaring met een goedkeurende strekking impliceert dat met een redelijke mate van zekerheid de maximale afwijking voor wat betreft de financiële rechtmatigheid in de totale verantwoordingsinformatie niet groter is dan 2% van de totale opbrengsten.

Accountantsproductenverklaring

De accountant verstrekt een controleverklaring bij de jaarrekening, met in de jaarrekening opgenomen de jaarlijkse verantwoording van de eenjarige en meerjarige verplichtingen.

Accountantsverslag

Als rapporteringstolerantie voor de individuele meerjarige verplichting/ (eenjarige) verplichting geldt 2% van de in het verslagjaar gerealiseerde kosten van die meerjarige verplichting/ (eenjarige) verplichting (met een ondergrens van € 25.000).

Deze rapporteringstolerantie heeft géén consequenties voor de omvang en aard van de controlewerkzaamheden, maar wel voor het vermelden van afwijkingen in het verslag van bevindingen.

Als de accountant in het verantwoordingsoverzicht meerjarige verplichtingen en/of de specificatie jaarlijkse (eenjarige) verplichting fouten of onzekerheden in de getrouwe weergave heeft geconstateerd die op

totaalniveau geen materieel effect (kunnen) hebben, maar wel groter zijn dan de rapporteringstolerantie voor de individuele meerjarige of eenjarige verplichting, dan corrigeert Naktuinbouw deze fouten of licht deze onzekerheden toe. In dit geval neemt de accountant hierover niets op in het accountantsverslag op.

Fouten of onzekerheden in de rechtmatigheid kunnen meestal niet worden gecorrigeerd. Naktuinbouw neemt een toelichting op als deze fouten en onzekerheden in totaal groter zijn dan de rapporteringstolerantie voor de individuele meerjarige of eenjarige verplichting. Zijn deze niet toegelicht, dan neemt de accountant dit op in het accountantsverslag.